

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра соціології та психології

Факультет № 6

ЗАТВЕРДЖЕНО

*Завідувач кафедри соціології
та психології*

Олена ЄВДОКІМОВА

**ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

для магістрів другого курсу, які здобувають вищу освіту за освітньою
програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2022 № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 26.08.2022 № 6

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2022 № 8

Розглянуто на засіданні кафедри соціології та психології (від 17.08.2022 р. №7)

Розробник: Доцент кафедри соціології та психології, факультету №6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент Греса Н.В.

Рецензенти:

Начальник науково-дослідної лабораторії морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності Національної гвардії України науково-дослідного центру службово-бойової діяльності Національної гвардії України, доктор психологічних наук О.С. Колесніченко.

Доцент кафедри соціології та психології факультету №6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент, Шиліна А.А.

1. Загальні положення

Походячи з вимог сучасності, велике значення мають процеси підвищення професійної і соціально-психологічної підготовленості фахівців, забезпечення зв'язку теорії та практики. У зв'язку з цим програма педагогічної практики передбачає:

за методикою навчання: впровадження в процес викладання діючих прийомів та засобів, які забезпечують підвищення методичної підготовки, надавати студентам можливості самостійно осмислювати значення педагогічних знань з метою формування необхідних професійних умінь та навичок;

за організацією навчання: максимальну учбово-практичну спрямованість усіх видів зайняти та забезпечення конкретного зв'язку теоретичних положень психології та педагогіки з практичною роботою.

Практика є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців-психологів, яка у визначенні свого змісту та регулюванні механізмів організації спирається на Положення розробленого відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про Національну поліцію», наказу МВС України від 27 червня 2013 року № 621 «Про затвердження Положення про практичну підготовку слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України» та Положення про організацію та проходження всіх видів практики курсантами та слухачами магістратури Харківського національного університету внутрішніх справ» від 30.08.2019, протокол №9; введено в дію наказом Харківського національного університету внутрішніх справ 2.09.2019 № 534, на навчальний план та освітньо- кваліфікаційну характеристику фахівця та магістра; освітньо-професійну програму підготовки фахівця та магістра, що забезпечують системність та послідовність формування у студентів професійних навичок протягом всього навчання.

У зв'язку з необхідністю приєднання України до Болонського процесу програми практики передбачають завдання, які повинні:

- активізувати самостійну роботу студентів;
- сприяти освоєнню студентами міжнародних джерел інформації.
- у відповідності до вимог сучасного суспільства до рівня компетентності спеціаліста завдання, що пропонуються студентам в рамках їх практичної підготовки сприяє:
- розвитку їх творчих здібностей;
- вдосконаленню вмінь формулювати проблеми та визначати шляхи їх вирішення на основі пошуку та аналізу необхідної інформації;
- закріпленню способів освоєння нових знань та вмінь.

Мета педагогічної практики - підготовка до цілісного виконання функцій викладача і куратора академічної групи, формування у майбутніх фахівців професійних умінь і навичок роботи у вищих навчальних закладах, закріплення на практиці та виховання потреби систематичного професійного самовдосконалення.

Основними завданнями проходження педагогічної практики є:

1. Розвиток та закріплення вмінь та навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та творчої діяльності.

2. Використання загальнонаукових знань з психології та педагогіки при вирішенні завдань дидакто-методичного характеру.

3. Ознайомлення з нормативними документами, що визначають організацію навчально-виховного процесу, формування уявлення студентів про зміст викладацької діяльності

4. Озброєння студентів вміннями спостерігати, аналізувати та проводити навчально-виховну роботу спираючись на знання психології, педагогіки та методики викладання дисциплін.

5. Розвиток та закріплення у студентів інтересу до викладацької діяльності, формування позитивної мотивації до вивчення психолого-педагогічних дисциплін і удосконалення своїх педагогічних здібностей.

Під час практики студенти беруть участь у наступних видах робіт.

Перелік основних видів навчальної роботи

- проведення семінарських, практичних і лабораторних занять;
- проведення консультацій з навчального предмету;
- проведення індивідуальних занять зі студентами;
- відвідування занять провідних викладачів кафедри та своїх однокурсників з подальшим їх аналізом;
- перевірка контрольних робіт, що передбачені навчальним планом.

Перелік основних видів методичної роботи

- розробка конспектів лекцій, підготовка навчально-методичних матеріалів до семінарських, практичних лабораторних занять і самостійної роботи студентів;
- ознайомлення з робочими навчальними планами і робочими навчальними програмами дисциплін відповідних напрямів підготовки;
- складання завдань для проведення підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю;
- розробка і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання;
- вивчення і впровадження передового досвіду організації навчального процесу.

Перелік основних видів організаційної роботи:

- участь у виховній роботі в студентському колективі, виконання доручень куратора академічної групи;
- участь у профорієнтаційній роботі;
- участь у підготовці та проведенні студентських і учнівських олімпіад;
- участь в організації та проведенні організаційно-виховних заходів;
- ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи факультету;
- участь у роботі засідань кафедри факультету;
- ознайомлення з принципами управління діяльністю структурного підрозділу університету;
- ознайомлення з правилами оформлення виробничої документації.

Педагогічна практика тісно пов'язана з іншими дисциплінами, а саме з курсами "Загальна психологія", "Психологія особистості", "Психодіагностика", "Вікова психологія", "Педагогіка", "Методика викладання психології" тощо.

Завдяки цьому студенти мають можливість інтегрувати та накопичувати інформацію з різних курсів та успішно використовувати її під час практики та подальшої професійної діяльності.

2.Перелік умінь та навичок, які повинні набути здобувачі вищої освіти під час проходження практики

Після проходження педагогічної практики студенти-магістри повинні *знати*:

- функції навчальної діяльності;
- завдання навчальної діяльності;
- основи організації роботи викладача;
- форми та методи навчальної діяльності.

Вміти:

- аналізувати, відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу для розробки типової навчальної програми з дисципліни;
- відбирати, узагальнювати, структурувати зміст навчального матеріалу для лекційного виступу;
- розробляти та проводити практичне заняття з обраної теми;
- використовувати психодіагностичні методи та методики у відповідності з темою практичного заняття;
- використовувати знання про освітньо-вікові особливості людини при проведенні лекції чи практичного заняття;
- здійснювати активізацію діяльності студентів-слухачів;
- застосовувати різноманітні методи, прийоми та засоби навчання;
- проводити зворотний зв'язок з аудиторією.

Зміст уміння, що забезпечується	Шифр уміння
1	2
Вибирати джерела та канали інформації, систематизувати та обробляти інформацію	1.01.02
Проводити інформаційно-пошукові роботи використовуючи інформаційно-довідкові системи	1.01.03
Визначати найбільш ефективні засоби психологічного впливу на аудиторію, забезпечуючи ефективне застосування (використання) засобів вербальної та невербальної комунікації з аудиторією	2.01.02
Передбачати прояви поведінки особи, групи	2.01.03
Здійснювати методико-психологічне забезпечення навчально-виховного процесу	2.05.01
Володіти психолого-педагогічною майстерністю та методикою викладання психології	2.05.02
Забезпечувати можливості розвитку та формування особистості з урахуванням різних умов спілкування	2.05.03

3. Організаційно-методичні вказівки

Даний вид практики студенти денного та заочного відділення проходять на 2 курсі у 3 семестрі. Термін практики - 4 тижні, 6 кредитів ECTS. Практика здійснюється у вищих навчальних закладах, де є кафедра психології і викладаються психологічні дисципліни. За студентами-практикантами закріплюється керівник від бази практики. Керівником може бути тільки висококваліфікований психолог-викладач профільних психологічних дисциплін. Він організовує діяльність студентів безпосередньо на базі практики, проводить з ними необхідні консультаційні заняття, контролює проходження практики і виконання її змісту. По закінченні практики керівник дає відгук про роботу студента за час проходження педагогічної практики.

Передбачається, що досвід, здобутий студентом під час виробничої практики, стане у нагоді у подальшій професійній діяльності.

Практика, яку проходять студенти-психологи, спирається на наступні принципи:

- зв'язок практики з вивченими теоретичними курсами;
- зв'язок практики з життям, відповідність її змісту та організації вимогам, які пред'являються сьогодні до фахівців-психологів;
- комплексний характер практики, який передбачає між предметні зв'язки;
- диференціація і індивідуалізація практики з урахування особливостей студентів і конкретних умов баз практики.

Практика здійснюється у вищих навчальних закладах, в яких є кафедра психології і викладаються психологічні дисципліни. За студентами-практикантами закріплюється керівник від бази практики. Він організує діяльність студентів безпосередньо на базі практики, проводить з ними необхідні консультаційні заняття, контролює проходження практики і виконання її змісту. По закінченні практики керівник дає відгук про роботу студента за час проходження педагогічної практики. У висновку керівника практикою повинно бути зазначено відношення студента до проходження практики, відвідуваність, ступінь активності й самостійності в рішенні завдань, рівень показаних їм знань, умінь і навичок. Також керівник відзначає основні зауваження і побажання в оцінці результатів практики.

Студент-практикант зобов'язаний дотримуватись режиму діяльності тієї установи, на базі якої він проходить практику, сумлінно відноситися до своїх обов'язків, виконати програму практики в повному обсязі. За підсумками практики студент складає звіт, що не пізніше семи днів по закінченні практики надається керівнику практики від університету для перевірки й оцінювання.

Керівник практики від ХНУВС забезпечує організацію складання договорів з базами практик, оформлення листів на бази практики, здійснює контроль за загальним ходом практики та приймання підсумкових індивідуальних звітів студентів.

Основні завдання (денна форма навчання):

- Ознайомлення з принципами управління діяльністю структурного підрозділу університету;
- Ознайомлення з нормативною базою викладання психологічних дисциплін
- Ознайомлення з правилами складання робочої навчальної програми з нормативної (варіативної) дисципліни та практичні заходи по виконанню певної програми.
- Відвідування 2-х лекційних, 2-х семінарських і 2-х практичних занять, що проводяться студентами-практикантами, обґрунтований аналіз їхнього змісту і структури, написання рецензій.
- Розробка і написання тексту 2 лекцій по психологічним дисциплінам на теми, що визначаються керівником бази практики.
- Розробка і написання планів 4 семінарських / практичних занять по психологічним дисциплінам на теми, що визначаються керівником бази практики.
- Проведення під керівництвом викладача від бази практики 2 лекційних, 4 семінарських/практичних занять по психологічним дисциплінам.
- Проведення профорієнтаційних заходів.
- Участь у виховній роботі в студентському колективі, виконання доручень куратора академічної групи
- Підготовка звіту по практиці.

Основні завдання (заочна форма навчання):

- Ознайомлення з принципами управління діяльністю структурного підрозділу університету;
- Ознайомлення з нормативною базою викладання психологічних дисциплін
- Ознайомлення з правилами складання робочої навчальної програми з нормативної (варіативної) дисципліни та практичні заходи по виконанню певної програми.
- Відвідування 1-го лекційного, 1-го семінарського та 1-го практичного заняття, що проводяться викладачами, аналіз їхнього змісту і структури, написання рецензій.
- Розробка і написання тексту лекцій, учбово-методичних планів, семінарських/практичних занять по психологічним дисциплінам на теми, що визначаються керівником бази практики.
- Проведення під керівництвом викладача від бази практики лекційних та семінарських/практичних занять по психологічним дисциплінам.
- Проведення профорієнтаційних заходів.
- Підготовка звіту по практиці.

4. Права та обов'язки осіб, які беруть участь в організації, проведенні та проходженні практики

Керівник практики повинен:

1. Розробити програму педагогічної практики та узгоджувати із студентами індивідуальні плани роботи.
2. Детально ознайомити студентів з програмою і завданнями практики і здійснювати методичне керівництво та допомогу студентам під час підготовчого етапу.
3. Ознайомити студентів із системою звітності про практику та з вимогами до неї;
4. Проводити інструктаж практиканта щодо порядку проходження практики.
5. Проводити інструктаж практиканта з питань охорони праці та техніки безпеки; контролювати виконання студентами трудової дисципліни.
6. Забезпечити студентів робочими місцями та необхідними матеріалами відповідно з програмою та розкладом проходження практики.
7. Контролювати проходження студентами практики та виконання індивідуального плану, подавати всебічну консультативну та методичну допомогу.
8. Контролювати ведення студентами щоденників проходження практики, у щоденнику практики відмічати виконання програми практики, індивідуальних планів, виконання трудової дисципліни.
9. Аналізувати й оцінювати звітну документацію про практику.

Обов'язки студента-практиканта

До початку проходження педагогічної практики студент повинен одержати від керівника практики зразки оформлення необхідних документів.

Для успішної реалізації мети і завдань, передбачених планом педагогічної практики, студент-практикант повинен:

1. Суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку установи, правил трудової дисципліни, техніки безпеки.
2. Разом з керівниками скласти програму та індивідуальний графік проходження практики.
3. Дотримуватися обов'язкового порядку виконання програми практики, виконувати роботу у визначений термін.
4. У визначений термін подати керівнику практики такі матеріали:
 - звіт про виконання програми та індивідуального плану практики;
 - індивідуальний план практики;
 - щоденник проходження практики, який містить протоколи відвідування пробного лекційного та практичного заняття практиканта з аналізом позитивних сторін та рекомендаціями щодо поліпшення заняття, підписаний та оцінений;
 - рецензію керівника практики від кафедри на виконану роботу практиканта.
5. Систематично разом з керівниками обговорювати хід виконання програм практики.

6. Скласти звіт про результати проходження практики.

Студенти-практиканти мають право ознайомитися з нормативними документами, які визначають порядок розробки, оформлення та затвердження науково-методичного забезпечення навчального процесу в ХНУВС, а також з навчальними та робочими навчальними програмами, які складені викладачами кафедри. Студенти мають право отримувати консультації керівника практики від ХНУВС, та безпосередньо керівника бази практики. Консультації керівники проводять за розкладом кафедри в години індивідуальної роботи.

За підсумками практики скласти звіт і не пізніше десяти днів по закінченні практики надати його (для студентів денного відділення) керівнику практики від Національного університету внутрішніх справ для перевірки й оцінювання.

Студенти заочної форми навчання здають звіт керівнику і захищають результати практики під час наступної екзаменаційної сесії. Це обумовлюється завантаженістю студентів, що не дозволяє повноцінно і якісно підготувати методичні матеріали практики в плинні сесії.

Керівник практики від ХНУВС забезпечує укладання договорів за базами практик, оформлення листів, що направляють на бази практик студентів, здійснює загальний контроль за ходом практики та прийом кінцевих індивідуальних звітів студентів.

На початку практики керівник від ХНУВС організує та проводить настановну конференцію для студентів, що розподіляються на практику, пояснює план проходження та зміст практики. Забезпечує проходження студентами необхідного інструктажу, здійснює їх розподіл по базам практики, знайомить з керівниками практики на базах практики.

5. Зміст та порядок оформлення звітних матеріалів

На захист студент-практикант надає комісії наступні документи, що відбивають хід і зміст його діяльності в процесі проходження практики:

1. План проходження практики. (підписи керівника Бази практики про виконання)
2. Відкликання-характеристика керівника з місця практики, що відбиває відношення практиканта до практики, виконання їм завдань практики, зауваження, аналіз помилок і успіхів студента, рекомендації з удосконалювання процесу проходження педагогічної практики;
(підпис керівника, печатка навчального заставі – Бази практики).
3. Графік проходження практики, у якому відбивається зміст завдань практики на щодня.
4. Практичне завдання по виконанню певної програми.
5. Тексти розроблених практикантом лекцій.
6. Розроблені учбово-методичні плани семінарських і практичних занять.
(Анкети, бланки, тексти методик та інші матеріали додаються).
7. Рецензії на заняття, які були відвідані студентом – практикантом.
8. Відзив щодо проведення профорієнтаційних заходів.

9. Загальний звіт про проходження педагогічної практики. (підписи студента)

6. Захист матеріалів практики та критерії його оцінювання

Оцінка за педагогічну практику - диференційована (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), її заносять у відомість і залікову книжку студента. Відомість підписують усі члени комісії, що приймає захист результатів практики.

Передбачається, що студент має поступово нарощувати свій рівень практичної підготовки завдяки ускладненню завдань практик, їх глибини та обсягу робіт. Відповідно до цього критерії оцінки практики вимірюють ступінь формування професійно-методичної, соціально-комунікативної, особистісної компетентності студентів, а також компетентності в плані діяльності.

Оцінювання якості педагогічної практики здійснюється у формі попереднього та підсумкового контролю.

Оцінка з педагогічної практики складається з чотирьох етапів:

- оцінка керівником розробленої типової навчальної програми дисципліни;
- оцінка керівником проведених студентом лекції, семінарського та практичного заняття;
- попередня оцінка керівника звіту;
- оцінка презентації звіту під час захисту перед комісією.

Завданням поточного контролю з педагогічної практики є аналіз розробленої типової навчальної програми з дисципліни, перевірка процесу викладацької діяльності, здатності студента використовувати набуті на попередніх етапах професійного навчання знання і вміння для вирішення конкретного завдання з проблем педагогічної спеціалізації: дидактичної розробки форм та методів навчання з психологічної тематики, а також практична реалізація набутих знань та навичок в галузі педагогічної діяльності в процесі проходження педагогічної практики.

Завданням підсумкового контролю є перевірка результатів проходження студентами педагогічної практики, систематизація і узагальнення набутих знань, вмінь і навичок.

Об'єктами поточного контролю є:

- виконані студентом завдання з педагогічної практики, представлені у відповідних письмових матеріалах;
- процес викладацької діяльності студента-практиканта;
- систематичність та активність роботи студентів на консультативних заняттях;
- дотримання студентом структури, змісту, оформлення, графіку виконання, подання на перевірку та захисту звіту з педагогічної практики.

Об'єктами підсумкового контролю є:

- звіт з педагогічної практики;
- доповідь студента на захисті про апробацію здійсненої методичної розробки на практиці, здатність обґрунтовувати та відстоювати свою

точку зору, відповідати на запитання.

Під час захисту звіту студент повинен стисло (3-5 хвилин) представити розроблену типову навчальну програму, розповісти про апробацію запропонованої методичної розробки вибраної теми на практиці, дати характеристику проведеним заняттям, а також дати відповіді на зауваження керівника.

При організації контролю кафедрою самостійно розподіляється загальна кількість балів, за якими оцінюється діяльність студента, між відповідними об'єктами контролю, визначаються форми проведення контрольних заходів та критерії їх оцінювання. Відповідні вимоги визначаються керівниками з педагогічної практики відповідно до особистих вимог, особливостей навчальної дисципліни, тематики методичної розробки для проведення лекційних та практичних занять, що виконується студентом, доводяться до відома студентів на початку семестру.

Розподіл балів між об'єктами оцінювання педагогічної практики наводиться у таблиці 2. Шкала оцінювання успішності навчання студентів – у таблиці 3.

Таблиця 2

Розподіл балів між об'єктами оцінювання педагогічної практики

Об'єкти оцінювання	Бали
I. Завдання за структурою змісту діяльності практиканта:	
<i>Завдання 1.</i> Розробка методичних матеріалів.	20
<i>Завдання 2.</i> Проведення лекції, семінарського та практичного заняття:	30
<ul style="list-style-type: none"> • підготовка навчально-методичної розробки викладання обраної теми; • проведення занять за цією розробкою, враховуючи такі вимоги до викладання: <ul style="list-style-type: none"> – систематизація та логічність матеріалу; – інформативність матеріалу; – відповідність плану теми та послідовність викладу матеріалу; – вільне володіння матеріалом; – вміння активізувати аудиторію; – здатність встановлювати зворотній зв'язок з аудиторією; – використання різних методів навчання. 	
<i>Завдання 3.</i> Аналіз відвіданих занять:	10
<ul style="list-style-type: none"> • відповідність та повнота критеріїв аналізу вимогам програми практики; • висновки щодо доцільності використання досліджуваного досвіду у власній майбутній діяльності; • пропозиції по можливому вдосконаленню відвідуваних занять. 	
<i>Завдання 4.</i> Звіт перед керівниками практики та оцінка педагогічної	

Об'єкти оцінювання	Бали
діяльності	
II. Робота на консультативних заняттях: <ul style="list-style-type: none"> • своєчасне затвердження теми лекційного, семінарського та практичного заняття; • періодичне відвідування консультацій; • своєчасне подання звіту на перевірку. 	10
III. Дотримання вимог щодо оформлення роботи: <ul style="list-style-type: none"> • брошурування, наявність і оформлення обкладинки; • акуратність подання тексту, відсутність помарок, помилок; • наявність змісту та нумерація сторінок, таблиць, малюнків, відповідність нумерації; • відповідність структурним вимогам; • наявність списку літератури і дотримання правил його подання і оформлення. 	10
IV. Захист: <ul style="list-style-type: none"> • ґрунтовність доповіді про апробацію запропонованої методичної розробки на практиці; • аргументованість відповідей на зауваження керівника; • чіткість, структурованість доповіді; • володіння увагою аудиторії. 	20
Разом	100

Таблиця 3

Шкала оцінювання успішності навчання студентів

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно (“зараховано”)	A	„Відмінно”
82 – 89	Добре (“зараховано”)	B	„Дуже добре”
75 – 81		C	„Добре”
68 – 74	Задовільно (“зараховано”)	D	„Задовільно”
60 – 67		E	„Достатньо”
35–59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно”
1–34		F	„Безумовно незадовільно”

7. Інформаційне та методичне забезпечення

Література

Основна література

1. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посібник. І. В. Артьомов, І. П. Студеняк, Й.Й. Головач, А.В. Гусь. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 360 с.
2. Кобаль В.І. Методика викладання у вищій школі : навчально-методичний посібник. Мукачево : Вид-во МДУ, 2016. 203 с
3. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. О.В. Малихін, І. Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Київ: КНТ, 2014. 262 с.
4. Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник. Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська-Фролкіна, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. Харків : НФаУ, 2019. 248 с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. К. : «Академвидав», 2014. 456 с.

Додаткова література

1. Васянович Г. П. Педагогічна етика : Навч. посіб. К. : «Академвидав», 2011. 248 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. К. : «Академвидав», 2012. – 352 с
3. Курс лекцій з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи». укладач О.Є. Коваль. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 85 с.
4. Національний освітній глосарій: вища освіта. авт.-уклад. : І. І. Бабин, Я. Я. Болюбаш, А. А. Гармаш й ін.; за ред. Д. В. Табачника і В. Г. Кременя. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. 100 с.
5. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
6. Луговий В.І. Міжнародна і національні стандартні кваліфікації освіти: концепція і реалізація. *Педагогіка і психологія*. 2013. № 1. С.15-25.

Інтернет ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України - <http://www.mon.gov.ua>
2. Імплементация Закону України Про вищу освіту – <http://osvita.gov.ua>
3. Національний Еразмус+ офіс в Україні. www.erasmusplus.org.ua/novyny.html
4. Закон України про вищу освіту <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
5. Сайт «Аспірант України» <http://aspirant.com.ua/ua/art.htm>
6. Офіційний сайт ХНУВС (відділ організації освітньо-наукової підготовки (докторантура та ад'юнктура) <http://univd.edu.ua/uk/dir/399/viddil-organizatsii-osvitno-naukovoi-pidgotovky--doktorantura-ta-adyunktura->
7. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/> .
8. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. Мінюст України від 8.04.1993, № 93 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>
9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf

8. Додатки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри
соціології та психології

(підпис)

(ім'я, прізвище)

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження _____ практики здобувачем вищої освіти

(ім'я, прізвище)

(№ навчальної групи факультету)

(назва вищого закладу освіти)

Строк (термін) проходження практики _____

№ з/п	Заплановані заходи (погодження з керівником практики)
1.	Відвідування настановної конференції. Розподіл на практику.
2.	Складання графіка педагогічної практики (разом з викладачем-методистом).
3.	Підготовка методичних матеріалів для проведення занять. Робота з учбово-методичною літературою.
4.	Проведення та методична розробка 2 лекційних, 2 семінарських або 2 практичних занять з психологічних дисциплін.
5.	Відвідування занять (лекції, семінари і практикуми), проведених студентами-практикантами. Підготовка психолого-педагогічних рецензій на ці заняття.
6.	Проведення профорієнтаційних заходів.
7.	Методичні консультації з загальним керівником практики і викладачем-методистом
8.	Підготовка й оформлення звітної документації за підсумками проходження педагогічної практики
9.	Захист педагогічної практики.

Здобувач вищої освіти _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

(дата)

(дистанційна форма навчання)

№ з/п	Заплановані заходи (погодження з керівником практики)
1.	Відвідування настановної конференції. Розподіл на практику.
2.	Складання графіка педагогічної практики (разом з викладачем).
3.	Підготовка методичних матеріалів для проведення занять. Робота з учбово-методичною літературою. Розробка 2-х лекційних, 2-х семінарських або 2-х практичного занять з психологічних дисциплін.
4.	Розробка презентації лекційних занять, назначеного викладачем-методистом
5.	Підготовка проміжних тестів з навчальної дисципліни назначеною викладачем-методистом.
6.	Складання тестового підсумкового контролю з психологічної дисципліни назначеною викладачем-методистом.
7.	Методичні консультації з загальним керівником практики і викладачем-методистом.
8.	Ознайомлення з робочими навчальними планами і робочими навчальними програмами дисциплін відповідних напрямів підготовки та їх розробка; складання завдань для проведення підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю; розробка і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання та інші види роботи організації навчального процесу.
9.	Підготовка й оформлення звітної документації за підсумками проходження педагогічної практики.
10.	Захист педагогічної практики.

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид практики)
здобувач вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)
факультет _____
кафедра _____
освітній рівень _____
спеціальність _____
(шифр, назва)
спеціалізація _____
(назва)

_____ курс, група

Наказ про організацію та проведення всіх видів практики студентів (слухачів магістратури) Університету

_____ (номер та дата видання наказу)

Строк проведення практики з _____ по _____.

Календарний графік проходження практики

Дата заходу	Зміст
	Відвідування настановної конференції. Розподіл на практику.
	Консультація з керівником бази практики. Складання докладного плану проходження педагогічної практики та списку літератури для підготовки до занять.
	Робота з літературою. Підготовка до проведення лекційного заняття на тему «Сім'я як соціально-психологічний феномен» з дисципліни «Психологія сім'ї».
	Робота з літературою. Розробка й оформлення лекційних занять. Консультація з керівником бази практики. Проведення профорієнтаційних заходів.
	Відвідування лекційного заняття на тему «Подружня психотерапія», дисципліна «Психодіагностика та корекція сімейних стосунків», проведеного студентом-практикантом Івановим В.В. у студентів групи ПС дср – 11, викладач-методист Панова Д.В. Консультація з керівником бази практики.
	Психолого-педагогічний аналіз відвіданого заняття. Написання рецензії.
	Проведення лекційного заняття на тему «Сім'я як соціально-психологічний феномен», дисципліна «Психологія сім'ї» у студентів групи ПС зср – 11. Консультація з керівником бази практики.
	Проведення семінарського заняття на тему «Проблема стабільності шлюбу та сім'ї», дисципліна «Психологія сім'ї» у студентів групи ПС дср – 11. Консультація з керівником бази практики.
	Робота з літературою. Підготовка до проведення практичного заняття на тему «Механізми інтеграції сім'ї, діагностика та корекція порушень» з дисципліни «Психодіагностика та корекція сімейних стосунків».
	Узагальнення й аналіз результатів проходження практики. Написання звіту, підведення підсумків.

Керівники практики:

від університету

(посада)

(підпис)

(імя, прізвище)

від бази практики

(підпис)

(імя, прізвище)

(посада)

This image shows a full page of blank white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings present.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

Оцінка:

Керівник практики від Університету

(імя, прызвіще)

Критерії аналізу відвіданих занять

При аналізі лекції рекомендується звернути увагу на такі аспекти:

- актуальність теми, відповідну літературу, мету;
- методика читання лекції: наявність плану, чітка структура й логічність розгортання навчального матеріалу, активізація мислення студентів, прикладна і професійна спрямованість змісту, формулювання запитань для самостійної роботи студентів у позалекційний час, зв'язок із попереднім навчальним матеріалом, внутрішньопредметні й міжпредметні зв'язки тощо;
- особисті якості й поведінка викладача: володіння предметом, дикція, голос, вияв емоцій, доступність і темп викладу, надання можливості студентам для конспектування, грамотність мови і використання дидактичних засобів (наочності, демонстрації тощо), вміння триматися перед аудиторією і відчувати її, зовнішній вигляд;
- застосування наочних засобів навчання;
- результати лекції: інформаційна насиченість лекції, досягнення дидактичних цілей і завдань, цілей розвитку і виховання студентів.

При аналізі практичного заняття бажано відповісти на такі запитання:

- Чи були роз'яснені студентам цілі практичного заняття?
- Чи вдалося здійснити намічений план заняття та досягти формування відповідних знань та вмінь? В якій мірі?
- Чи відповідали завдання поставленим цілям?
- Які рівні засвоєння навчального матеріалу (репродуктивний, продуктивний, творчий) були задіяні і в якій мірі?
- Наскільки різноманітними були застосовані методи навчання? Наявність та ефективність групових форм роботи.
- Чи були студенти активними на занятті? Ступінь дисциплінованості, організованості та зацікавленості. Як в цілому можна охарактеризувати їх поведінку?
- Що можна було б поліпшити в організації заняття, структурі, змісті, методах?
- Чи була організована на занятті самостійна робота студентів і як це вплинуло на якість їхніх знань?
- Чи застосовувався на занятті дидактичний матеріал, технічні засоби навчання? Як це вплинуло на підвищення ефективності заняття?
- Які моменти заняття були найбільш ефективними? Що сприяло цьому?
- Чи раціонально використовувався час?

Належно навести оцінювання основних особистісних якостей практиканта:

- Знання предмета та загальна ерудиція практиканта загалом.
- Рівень педагогічної майстерності.
- 1.3. Культура мовлення, дикція, інтенсивність, образність, емоційність, загальна та специфічна грамотність.

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Факультет № 6
Кафедра соціології та психології

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни «**Психологія сім'ї та психодіагностика та корекція
сімейних стосунків**»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

за темою – Сім'я як соціально-психологічний феномен

Харків 2022

План лекції

1. Навчальне питання;
2. Навчальне питання;
3. ...

Рекомендована література:

Основна

1. ...;
2. ...;
3. ...

Додаткова

1. ...;
2. ...;
3. ...

Інформаційні ресурси в інтернеті

Текст лекції

Зразок оформлення семінарського (практичного) заняття

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*Факультет № 6
Кафедра соціології та психології*

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКОГО (ПРАКТИЧНОГО) ЗАНЯТТЯ**

з навчальної дисципліни **«Психологія сім'ї та психодіагностика та корекція
сімейних стосунків»**
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2022

2. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1 _____

Семінарське заняття _____

(тема семінарського заняття)

Навчальна мета заняття: _____

Кількість годин _____

Навчальні питання:

1. Найменування першого питання.
2. Найменування другого питання.
3.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми: основні моменти, на які необхідно звернути увагу під час вивчення питання; які поняття засвоїти тощо.

Питання, які охоплюють великий обсяг навчального матеріалу, можна деталізувати, розбиваючи на декілька більш конкретних питань, але їх не повинно бути більше чотирьох-п'яти.

Крім основних питань, які виносяться для обговорення на семінарське заняття, необхідно зазначити:

- питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо;
- теми рефератів, які відповідають темі заняття.

Література добирається до кожної теми, обов'язково із зазначенням сторінок.

Практичне заняття _____

(тема практичного заняття)

Навчальна мета заняття: _____

Кількість годин _____.

Місце проведення _____

Навчальні питання:

1. Найменування першого питання.
2. Найменування другого питання.
3.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

План проведення заняття:

- I. Порядок проведення вступу до заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Найменування першого навчального питання.

Розкрити методику практичного відпрацювання поставленого завдання.
Привести початкові дані для практичного відпрацювання навчального питання.
Засоби контролю заняття та практичних навичок здобувачів вищої освіти.

2. Найменування другого навчального питання.

3.....

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Практичне заняття _____

(тема практичного заняття)

Навчальна мета заняття:

Кількість годин _____

Місце проведення _____

Навчальні питання:

1. Найменування першого питання.

2. Найменування другого питання.

3.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Найменування першого навчального питання.

Розкрити методику практичного відпрацювання поставленої задачі.
Привести початкові дані для практичного відпрацювання навчального питання.
Засоби контролю заняття та практичних навичок здобувачів вищої освіти.

2. Найменування другого навчального питання.

3.....

III. Порядок проведення заключної частини заняття.